

ПАРАЋИНАЦ

Гласило Удружења Параћинаца
и пријатеља Параћина

ГОДИНА II

БРОЈ 4

Јануар - Март 2002.

САРАЂУЈЕ ДА БУДЕ ДОБАРИ БОЉИ

ИЛИ ДАЈТЕ НА ЧИТАЊЕ ИЛИ САЧУВАЈТЕ

"ПАРАЋИНАЦ" ШИРИТЕ И ПОДРЖАВАЈТЕ

На скуп нашег Удружења одржаног 26. марта 2002. године дошао је и господин Љубиша Јовановић, подпредседник Скупштине општине Параћин. Након поздравне речи у своје име и у име СО Параћин, господин Јовановић је на молбу нашег председника Скупштине др Момира Стефановића и подпредседника Бранка Куцине за наше читаоце одговорио на неколико питања.

ПАРАЋИН - ДАНАС И СУТРА

Питање: Параћин је спадао међу градове са развијеном и снажном индустријом. Какво је стање након протеклих година и догађаја? Која су реална очекивања из визије у блиској будућности?

Одговор: Не можемо да будемо потпуно задовољни постојећим стањем, али стартујемо са много боље основе неко околни градови: Цементара више не представља проблем јер сматрамо да је приватизација кренула на најбољи начин; Стаклара такође креће у приватизацију јер руководиоци фабрике сматрају да је то једина шанса за ову велику фабрику која је у кризи због застарелости технологије, дугова и великог вишкапа запослених; Штофара са новим руководиоцем господином Танићем покушава да производи што више, да што пре изађе из стечаја, да оствари што бољу сарадњу са италијанским фирмама, а онда крене у приватизацију. Наше успешне фирме Будућност, Параћинка улазе у приватизацију и надају се да ће одржати ниво успешности који сада имају и којом смо у граду врло задовољни. У приватизацију иду и друга предузећа као што је Нискоградња... Приватна иницијатива у нашем граду има значајне резултате па морамо да констатујемо да нам ради фабрика цигарета, фабрика врећа, у оснивању је пивара, фабрика уља, пијаче воде ... Очекујемо буран развој у прерађивачкој индустрији с обзиром на пољопривредну производњу коју већ имамо и очекујемо да Хладњача буде замајац у овој области. Нажалост многе идеје наших предузимљивих и способних предузетника не могу да крену јер у нашој земљи и даље нема кредита па сматрамо да је кључни проблем за нас како да доведемо банкаре у Параћин.

Питање: Постоји ли програм како ће се пласирати средства која након приватизације припадају општини. Ако постоји изнесите га у основним цртама.

Одговор: На питање да ли знамо како ћемо да потрошими средства добијена приватизацијом одговор је да ћемо средства да користимо за инфраструктуру општине, а то значи за водоводне, канализационе, електричне, гасоводне инсталације, путну мрежу ...

Питање: У ком правцу и на ком простору ће се Параћин градити и развијати у даљој будућности?

Одговор: Процес изrade генералног урбанистичког плана је у току. Моје лично мишљење да бисмо за становаше морали да тражимо простор на Карађорђевом брду, а индустријска зона буде у Змићу.

Питање: Колико производних предузећа са више од 10 радника функционише?

Одговор: У Параћину имамо око 100 фирмса са преко 10 запошљених радника.

Питање: Школска мрежа средњих и виших школа која постоји и данас и визија даљег развоја?

Одговор: Сматрамо да би било добро да задржимо тренутно стање са евентуалним отварањем истуреног одељења средње Медицинске школе за фармацеуте. Наравно желимо да обновимо образовање кадра потребног за Цементару, Стаклару и Штофару. Мислим да је најозбиљнији проблем наша Гимназија. Она је без простора, без кабинета, без опреме, са подмлађеним стручним кадром и генерацијама ћака какве одавно нисмо имали, што смејем да изјавим као професор физике у овој школи.

Питање: Каква је структура - организациона и кадровска и са каквим материјалним могућностима функционише здравство у општини Параћин?

Одговор: Што се тиче здравства у нашој општини консултовао сам се са нашим председником општине господином Томковићем и заједно смо закључили да не би требало да правимо неке промене у структури и орга-

низацији. Опремљеност је наравно слаба и ту је потребно уложити значајна средства. Приватно здравство нам је добро организовано, тако да у граду имамо приватне организације скоро у свим областима здравства. Морамо да констатујемо да нам најбољи стручњаци полако одлазе из Медицинског центра у приватнике.

Питање: Поред позоришта, библиотеке (са великим традицијама) и Завичајног музеја, како видите даљи развој у овој области?

Одговор: Ове године смо издвојили значајна буџетска средства са жељом да их потрошимо финансирањем културних пројекта. Желимо да смањимо административни апарат који се бавио расподелом ових средстава и углавном их трошио за своје плате. Идеја нам је да расподелу средстава врши тело формирano од најзначајнијих уметника нашег града па би са пројектима конкурисали и Позориште и Библиотека и Завичајни музеј. Стално запошљени у овим установама остају и даље на својим местима са обавезом да их одржавају и помажу остваривање културних пројекта. Сматрамо да је важнији културни догађај отварање галерије у вили породице Николић.

Питање: Ви сте "Алфа и омега" плivačkog sporta u PaRaćinu који се све снажније афиришише својим резултатима. Шта је са осталим спортовима?

Одговор: Спорт у нашем граду је у успону. Пливачи су на државном првенству екипно били четврти у Југославији. Успешни су и ватерполисти који имају младу екипу која је у свом узрасту толико добра да губи само од најјачих у Југославији. Фудбал је на добром путу да оздрави јер се стање у "Јединству" поправља уз велику помоћ Скупштине општине и Спортског савеза. "Борац" и "Цемент" имају стабилну ситуацију, а на место угашеног "Текстилца" основан је нови фудбалски клуб "Данково" који добро ради. Кошаркаши и кошаркашице су, нажалост, у најнижим лигама, али зато у млађим категоријама ради врло квалитетно. Атлетика је у великом успону, а нарочито трчање на дугим и средњим пругама захваљујући стази око Борчевог игралишта, а подржавамо и талентоване атлетичаре који тренирају у околним градовима, а живе у нашој општини. Одбојка, стони тенис и стрељаштво су успешни јер се у "Борцу" добро ради и доста улаже. Тенис је направио добру инфраструктуру јер постоји пуно терена и неколико добрих тренера, али нажалост због финансија још дуго ћемо да чекамо да се појави неки успешан такмичар. Бокс и бициклизам тренутно немамо, али су нам јако добри мали каратисти карате клуба "Црница" и караке клуба "Самурај" из Горње Мутнице. Шахисти желе да се окупе и с обзиром на своју снагу брзо дођу до највишег ранга такмичења, а ми у Спортском савезу желимо да им помогнемо, а нарочито смо заинтересовани за добру шаховску школу.

Питање: Ви сте и наш подпредседник, упознали смо Вас да наше Удружење има преко 250 чланова. Међу њима значајни број афирмисаних стручњака из разних области да ли и какву помоћ очекујете од нас и да ли се о нама зна у завичају?

Одговор: Добро ми је познато да Ваше Удружење постоји и да има 250 чланова. У Параћину многи знају за ваше Удружење. Познато ми је и колико афирмисаних стручњака је ту, па бих одмах желео да добијем од Вас одговор на питање "Како Ви видите урбанистички развој Параћина", а такође веома ме интересује Ваш одговор на сва питања која сте мени поставили. Драго ми је што сматрате да сам и Ваш председник, завршио је подпредседник Јовановић.

МИСЛИ ГЛОБАЛНО - ДЕЛУЈ ЛОКАЛНО НЕКА ОПАЖАЊА О ИЗАЗОВИМА САВРЕМЕНОГ РАЗВОЈА

Једна од најзначајнијих карактеристика текућег стања наше земље, и сваког њеног дела, је велики број тешких проблема чије се решавање може сасвим мало или никако одлагати. Један од њих је структурно сасвим неповољна и развојно веома негативна експесна миграција, из земље и у земљу. Из земље су одлазили, отишли и још увек одлазе веома компетентни млади, радно способни и предузимљиви људи. У земљу су долазили и дошли, прогнани и осиромашени, најчешће најстарија и најмлађа популација, док је само мањи део ње био једна врста недовољне компензације за све оне мозгове и предузимљиве људе који су се "одлили из земље". О узроцима, последицама и бројним импликацијама одлива људи из Србије, посебно током задње деценије века, доста сам и на више места писао и говорио. Овде ћу, сасвим укратко, навести неке налазе и све то ставити, бар делом, у контекст миграције из Параћина и ка Параћину.

Кључна особина економије, која брзо настаје и истом брзином прекрива свет, је њена заснованост на знању. Расте значај знања као фактора и са тим у вези, опада развојни значај сировина, обичног људског рада па чак и финансијског капитала. Настаје, са становишта производње и размене, један сасвим нов свет, базиран све више и све јаче на људском капиталу као преовлађујућем а најбоновљивијем ресурсу. На другој страни, кључна особина модерних људских тежњи је потрага за свеукупно вишем квалитетом живота. Савремени човек тежи задовољењу бројних потреба: од најосnovnijih za његovu физичку егзистенцију (храна, одећа, обитовалиште) све до реализације најскривенијих креативних способности, слободе, тежње за демократском заједницом, партиципацијом у свим пословима и досезању свих пространстава о којима има информацију.

Нова економија настаје и развија се тако што места њеног клијања постају успешна у привлачењу оних који су јој потребни. У ово модерно доба то су људи од знања и предузимљивости, било да је реч о науци, технологији, пословима, уметности, спорту, забави итд. Разуме се, овако је било одувек: људи су миграли ка оним локацијама које су имале оне развојне опоруните које су људи желели, односно које су давале људима шансу да покушају остварење својих тежњи. Тако су настали и мењали се градови; напротив, то је општи модел динамике развоја људске цивилизације за неколико последњих миленијума.

Сви који су напустили ову земљу током задњих десетак година били су нечим привучени са других локација у свету да тамо оду и много чиме гурани са ове локације да је напусте. Све је то сасвим познато а ономе ко се над овим раније замислио све је било и сасвим предвидиво. Оно што сада треба знати је да без довољног броја оних који поседују знање и спремности да симисле и остваре промене и нове подухвате нити једна па ни ова земља, нема шансу за добру будућност. Ово важи, на исти начин, и за сваку мању заједницу: општину, град, чак и село које постаје све динамичнија локација - ако жели да се развија - јер у противном просто нестаје.

Шта да се ради? Много тога али највише, јер је од свега најважније, потребно је да држава (влада, парламент и сви други актери) ствара и побољшава услове, који ће бити привлачни за људе са савременим знањима и модерним предузетништвом. Када кажем држава мислим на све њене нивое: од републике, до града и мање заједнице.

Из Параћина је отишло много људи; већина у потрази за бољим приликама и у нади да ће другде достићи виши квалитет живота. У Параћин је стигло много нових људи, из сасвим истих разлога. То је судбина сваке људске заједнице - одлазак из ње и долазак у њу. Цела ствар је, међутим, само у томе што постоје две сасвим различите судбине - ако судбине уопште постоје. У развојно доброј судбини, укупан баланс одлива и прилива развојних фактора, од којих је људски капитал најзначајнији, је позитиван - прилив је већи од одлива. У другом случају, који је пут у стагнацију и пропадање, одлив развојног потенцијала је већи од прилива. Настанак, развој или пропадање целих цивилизација, античких државица и градова, модерне српске државе, њених варошица и градова, био је и биће вођен силама које регулишу одлив и прилив онога што обликује развој. У сасвим близкој околини Параћина постоје напредна и нестајућа села; неки од не тако давно окружних и општинских центара сада на то и не потсећају. Јер, онај ко напусти стазу којом иде општи развој и цео модемизацијски процес није само скрајнут са тог пута. Тада, ма ко то био, сучење са највећим могућим ризиком. Којим? Напротив, сувишно је гласно изговорити о чему је реч.

Професор доктор Властимир Матејић

Гост нам је био и Љубиша Јовановић, подпредседник Скупштине општине Параћин.

СКУПОВИ НАШЕГ УДРУЖЕЊА СВЕ МАСОВНИЈЕ ПОСЕЋЕНИ

Последња три сусрета нашег Удружења, сва три одржана у овој години, била су веома добро посећена. Први је био 23. јануара, други 26. фебруара и трећи 26. марта. Посебно је, по броју чланова, који су били присутни био "мартовски" сусрет. Било нас је близу 40. Занимљиво је истаћи да смо и овом приликом имали госта - био је то подпредседник Скупштине општине Љубиша Јовановић - Ћира, кога је, у име Удружења поздравио председник наше Скупштине др Момир Стефановић.

Треба истаћи да су се, истог дана, у исто време и у истој сали (у ресторану "Парк") са нама дружили и Неготинци, који су нас позвали да 6. априла будемо њихови гости на другарској вечери коју приређују у хотелу "Метропол". Леп гест!

И овом приликом посебно желимо да истакнемо да сусретима нашег Удружења готово редовно присуствују гости из "града на Црници". Тако су, крајем прошле године, са нама били Миомир Миловановић - Кале, претходни дугогодишњи председник Скупштине општине и Живојин Вељковић, директор "Јубанке".

На фебруарском састанку наши гости су били велика група из Српске фабрике стакла. Поред Бате Балетића, генералног директора, били су и Рајко Дупало, заменик генералног директора, Зоран Милојковић, комерцијални директор, Бранислав Живановић, помоћник директора, као и Милан Божиновић, Ранко Козић, Зоран Тодоровић и Љубисав Јовановић.

Недавно су нам били и наши драги пријатељи и пензионери из Параћина Драгутин Петровић и др Мирољуб Мијатовић, који као и остали имају доста пријатеља међу члановима Удружења.

Посетили су нас и руководиоци и новинари Трим радија и Телевизије М, који су присуствовали састанцима нашег Удружења и направили више емисија.

Веома су нам драги сви ови сусрети и једноставно свима се радујемо и желимо да се убусује наставе. Међутим, и овом приликом истичемо да нам је веома жао што се у рад Удружења не укључују довољно и млади - ћаци и студенти из Параћина, којих сигурно има доста у Београду. И овом приликом апелујемо на њих да нам дођу јер сваки долазак нам је изузетно драг. У сваком случају ко год нам дође - ДОБРОДОШАО ЈЕ!

17. маја - Излет у Параћин

Конечно је договорен излет у Параћин за чланове Удружења. Тада лепи догађај одржаће се 17. маја, у петак.

Путоваће се аутобусом, полазак је ујутру, а повратак истог дана увече.

Програм излете се још утврђује али ћемо сигурно посетити Српску фабрику стакла, која је наш главни домаћин, а сигурно ће бити и других сусрета и догађаја.

По подне је, пре повратка, предвиђено и слободно време када ће учесници излете моћи да посете и обиђу своје рођаке и пријатеље.

Напомињемо да је врло важно да се сви заинтересовани за излет благовремено пријаве нашем подпредседнику Бранку Куцини јер је број места ограничен.

Срећан одлазак у завичај и - добар провод!

СРПСКА ФАБРИКА СТАКЛА

Фабрика стакла је симбол града Параћина, заједно са Штофаром, па се и становништво годинама делило на "стакларце" и "штофарце", онда на "врапчане", "новоселце" итд. Од свог постојања, па до данас ова фабрика је имала велики удео у животу града, формирањем у свом кругу специфичног профила радника, музичког, културног и спортског живота. Да напишем овај чланак за "Параћинац" о стаклари идеју сам добио приликом недавне посете и обиласком погона те фабрике. У старом погону међу "банкарима", "дувачима", "пресарима" препознао сам раднике моје фамилије и породице. "Банкаре" децу из Главице, Давидовца и осталих околних села, "дуваче" и "пресаре" ујаке из главичке "Пљакичке" мале у којој сам одрастао и са децом "стаклараца" водио по слатини дечије ратове. Гледујући лончане пећи - "ване" препознао сам многе шамотне блокове на "вани", које је мој отац са чика Худијем, чика Антоном, чика Ранђелом и чика Јотом клесао и слагао у тада огромну стакларску пећ.

Тад сам освежио сећање да сам као младић пун жеље изводио темеље на једној а на другој "сенгобенки" зидао од шамотних блокова зидове и сводове. Сетио сам се тадашњих спортиста "стаклараца", фудбалера: Срећка Скенђића, Љубише "Данинца", Баће, Миленка, Полонског, Лолета, Микиће, Ота (Немац), Борка Качунковића, Бранета Милошића, Чендија, Мађара Јаноша, Аце Лукића, затим осниваче кошаркашког клуба, Вите Иванишевића, Пајка Павловића, Данета Павелића, мојих првих најрата кошева као и "пингпонглаша" "Борца", Руди Ванера, Љубе Стаменковића, Слобе Серафимовића, Браће Мильковић, тада такође формиране женске кошаркашке екипе, у то време атракције.

Овај мали увод, доволно говори о мојој везаности за ову фабрику, а верујем и многе који ће прочитати овај чланак или причу како сам је назвао.

По повратку из завичаја - Параћина, прикупио сам податке, оне основне да подсете све на ову фабрику.

Фабрика је поникла у Јагодини (село Белица), и није била дугог века свега шест година (1846. - 1852. године). Не постоји поуздана докази - документа, зашто се није одржала. Потреба за стаклом била је велика, па се стакло увозило преко у то време угледних београдских трговаца. Један од њих, Миливоје Поповић, формирао је Акционарско друштво "Српска фабрика стакла" са седиштем у Београду. Друштво је формирано 1907. године, а прва производња стакла у Параћину почиње 14. октобра 1907. године у до тада подигнутим објектима на простору изгореле "Сукнаре". Тада обележава се као дан "Српске фабрике стакла" и за пет година сла-виће се стогодишњица оснивања. Овде се мора нагласити да за цео период свог постојања фабрика никад није мењала име, увек је остала "Српска фабрика стакла". Мењала је власнике, друштвено уређење а никад име.

У почетку рада фабрика је запошљавала око 350 радника, а производња је износила око 600 тona готових производа шупљег стакла. Радници у то време били су Немци, Чеси, Словаци и Мађари који су носиоци производње, као врсни познаваоци свог заната. Остало радна снага углавном је била из оближњих села а нарочито из Главице и Давидовца. Производило се за потребе домаћинства. Потреба за трговачким амбалажним стаклом није била велика из познатих разлога то су били почеци индустријске производње у Србији.

Од свог постојања до данас - кроз историју запослени су тежили да прате савремене токове у овој грани индустрије. Фабрика спада међу гиганте стакларске индустрије. Од ручне производње, кренуло се ка полуаутоматској, аутоматској и машинској производњи. Почетком осамдесетих година усвојена је савремена машинска производње трговачког, оптичког и техничког стакла уз напомену да се

још увек негује традиција старих мајстора овог краја са ручно дуваном и полуаутоматском производњом у "старом" погону. Приликом, недавне презентације нових производа у Београду, у јануару ове године и посетом делегације фабрике састанку Удружења сазнао сам да је пре једне деценије фабрика запошљавала 4000 радника и постигла производњу од око 170 хиљада тона шупљег стакла. У предходних десет година санкције, изолације, смањено тржиште, застарела опрема и многих других елемената утицали су на смањење капацитета који пада на 60.000 тона шупљег стакла. Али и поред пада производње упорношћу свих запослених очуван је врхунски високо стручни кадар, стручни радници очуван је квалитет и тржиште. Тржиште се и даље негује, а за последње две године обновљена је производња и враћени извоз а плате радника премашују просек у Србији.

Наведене бројке доволно говоре о снази ове фабрике. Презентација нових производа показала је широком аудиторијуму да се данас у СРПСКОЈ ФАБРИЦИ СТАКЛА производи: амбалажно стакло, разних (захтевних) боја, облика и величина за потребе производа алкохолних и безалкохолних пића, конзервној и хемијској и парфимеријској индустрији, затим трговачко стакло за потребе угоститељства, савремене и стабилне форме, великог квалитета, погодног за сваки објекат и амбијент.

Ово стакло и стакло за домаћинство се производи по жељи наручиоца, у облику и форми као колекција и уникати. Стакло је обично, кристал или кристално стакло, а производи дувани, пресовани, дизајнирани или гравирани.

Најатрактивнији програм је кристал у боји "ИБЕР-ФАНГ", разног облика, димензије и асортимане. По овом производу СРПСКА ФАБРИКА СТАКЛА је позната у свету. Недавна презентација тог, као и осталих производа задивила је присутне посетиоце у Београду, а детаљи са презентације приказани на скоро свим југословенским телевизијским каналима, доволно говоре о успеху и угледу ове фабрике.

Као и све друштвене фирме, руководство и акционари донели су одлуку да приватизују фабрику и у том циљу расписан је тендер о приватизацији и докапитализацији фабрике. Многи страни инвеститори (Грци, Италијани, Немци и Американци) показали су интерес за куповину ове фабрике. Тендер је условио нове инвестиције, нову технологију, процесе рада и нове производе, самим тим продор на сва тржишта, сигурније и веће плате - бољу егзистенцију свих запослених. Приватизацијом се очекује прилив страног капитала а тиме и гаранција да ће се строгодишњица дочекати као једна од највећих и најмодернијих стаклара у Европи па и у свету, што наша земља и завичајни град заслужују.

Архитекта Бранко Кушић

КУЛТУРА

ЈЕДНА НЕОБИЧНА ИСТОРИЈСКА ФОТОГРАФИЈА

Цењени члан нашег Удружења господин Лазар Марић, недавно је дошао до једне старе, али и врло интересантне фотографије, настале пре више од седам деценија - 30. октобра 1929. године, што се види на слици. Фотографија представља депутацију грађана вароши Параћин, у ствари занатлије и трговце из Параћина, сликаних пред зградом Владе Србије.

Не зна се, у ствари, тачно којим је поводом слика настала, али су многи чланови Удружења, који су видели фотографију на њој препознали старе Параћинце: Воју Нешића и Жику Миленковића, познате предратне Параћинске трговце, Милана Марића, пушкара, затим Воју Тасића, такође бившег трговца, Божу Главичког, адвоката и банкара, Таквора Оскинијанија, такође трговца и друге. На слици је само једна жена!

Позивамо све старе Параћинце и чланове нашег Удружења који се евентуално сећају времена када је слика настала и некога препознају на слици - да нам нешто напишу о томе и пошаљу. Сваки прилог који добијемо - објавићемо.

Адреса "Параћинца": "Топ Турс" за "Параћинац",
Београд, Краља Александра 130.

Позив пријатељима сликарства Драги Параћинци и пријатељи „Параћинца“

Овим Вас обавештавам и позивам да присуствујете свечаном отварању моје самосталне изложбе слика, која ће бити постављена у галерији Војномедицинске академије на четвртој етажи испред амфитеатра.

Отварање изложбе је у понедељак, 3. јуна 2002. године у 13 часова.

Изложбу ће, уз пригодан музички и књижевни програм, отворити кустос Галерије Централног клуба Војске Југославије професор Милорад Бубања, сликар и историчар уметности.

Унапред се захваљујем и радујем што ћете својим учешћем увеличati ову свечаност.

Ваша сународница Жижа Прошић - Радовић

ДЕПУТАЦИЈА ГРАЂАНА

КУЛТУРА

ЛЕП КУЛТУРНИ ДОГАЂАЈ

У Параћинској Гимназији недавно је промовисана монографија ове школе и књижевни Летопис, чији је аутор Мирослав Димитријевић, књижевник и новинар. Параћинска Гимназија је почела да ради далеке 1878. године. Шест пута је гашена и поново почињала са радом и из својих клупа изнедрила плејаду образовних и угледних људи, међу којима су и др Тома Живановић, народни херој Бранко Крсмановић, др Вићентије Ракић, др Драгољуб Михајловић... Њена богата историја саткана је у 350 страница монографије са којом не могу да се похвале ни много већи градови, ни много старије школе. Она је сведочанство о настанку и раду ове установе за 120 година постојања. У обраћању присутнима Мирјана Јовановић, директор школе исказала је своје задовољство што је ова школа, иако је више пута прекидала свој рад, успјела да сачува своје достојанство и углед и да изврши своју функцију. Душан Петровић, бивши директор Гимназије, чијом је заслугом и дошло до ових

књига, истакао је да су у њиховом стварању учествовали и бивши ћаци Гимназије, почев од Мирослава Димитријевића, аутора књиге, преко Божидара Шћепановића који је штампао и Милоша Тодоровића који је сносио трошкове штампања.

Књижевни летопис параћинске Гимназије садржи радове 15 аутора који су такође били ћаци ове школе.

Своје посебно задовољство што присуствује исказао је Предраг Богдановић Ци, генерални секретар Удружења књижевника Србије.

"Ове књиге су веома драгоцене због својих података које садрже, јер да нису забележени, нестали би. Монографија је једна цигла у згради која вам треба, а Параћин је једна од средина којима њима требају, рекао је, између остalog, на промоцији монографије, и Летописа параћинске Гимназије Предраг Богдановић Ци.

ВАРОШИ ПАРАЋИНА

СЕЋАЊА

ЂЕЛЕ - УМЕТНИК И ПРОФЕСОР

Недавно је у центру Параћина, у лепој вили породице Николић, отворена постхумна и ретроспективна изложба слика нама свима драгог Миодрага Анђелковића - Ђелета. Био је то догађај који је окупило много бројне Параћинце, који су желели да се још једном сете свог професора и великог уметника, човека који је свима био познат и мио, уз то увек ведар и наслеђан, мајstor цртања за многе генерације и хроничар града и околине. То је био и повод да се још једном оживи лик и успомена на човека, који је до последњег дана свог живота био део Параћина, а који је готово сасвим тихо и неочекивано отишао од нас једног прохладног дана прошле године.

Миодраг Анђелковић - Ђеле је своју дугогодишњу каријеру започео у Параћину пре педесетак година, када је дошао из Београда и запослио се као ликовни педагог у основној школи "Радоје Домановић". Од тада на његовом штафелају се рађају разни мотиви града на Црници. Данас нема институције у граду чије зидове не краси бар једна његова слика, један мотив, један тренутак Ђелетове необичне маште.

На један само њему својствен начин, са неком оригиналном романтиком, он оживљава старе делове града - много бројне делове града, старе дућане, улице, кафане, цркву, мостове, речне обале... Он осећа душу града као да је ту рођен, као да је ту одрастао и својом кичицом ствара нежне детаље, оживљава их до усхићења, и тако све што наслика оставља за вечност и историју.

Највећи број његових слика налази се у Завичајном музеју града, али и на зидовима многих предузећа у граду, банака, школа, у домовима многих Параћинца, али и житеља других градова. Ђеле је био свестрани уметник - и као сликар и као ликовни педагог и као глумац у параћинском позоришту и као човек широке културе и ведре душе. Увек је био спреман, при сваком сусрету да исприча добар виц или анегdotу, увек спреман да поприча са својим бившим ћаком, да пита за здравље. Умео је свој хумор и свој дух да искаже једноставно, увек са пуно маште и интелигенције а сваки сусрет са познатим пролазником испуни поштовањем и искаже пријатељство.

Сећамо ли се свих оних дивних сусрета које је свако од нас имао са Ђелетом, приликом случајног сусрета у Параћину уз увек лепу, топлу и необичну причу. Наш Ђеле, наш професор и пријатељ, који је у сваком тренутку био духовит, наслеђан и оран за разговор, заувек нам је остао у сећању. Отишао је изненада, али је за собом оставио дело - много бројне слике - непролазне вредности тако да можемо рећи да је наш Ђеле, наш пријатељ и уметник са својим slikama и даље са нама.

Н.К.

ТАСА БИЗЕТИЋ, ЛЕГЕНДА ПАРАЋИНСКОГ СПОРТА

Цео свој животни век посветио је спорту, физичкој култури и васпитању млађих генерација. Прву фудбалску лопту у Параћин донео је управо Таса Бизетић, голман чувеног БСК из Београда и организовао прве утакмице 1911. године.

Учествовао је у првом светском рату, носилац је Албанске споменице и први тренер ФК "Јединства" које се 1926. године ствара интеграцијом БСК и Карађорђа.

Осим активног играња фудбала, Таса Бизетић је и судио на фудбалским теренима. Још 1930. године постао је савезни фудбалски судија - једини у Поморављу. Један је од иницијатора и организатора фудбалског савеза општине Параћин 1947. године. Осим у спорту, чика Таса је дао велики допринос и у раду Градског аматерског позоришта. Његово име и личност стоје на почеку свих организованих спортских забивања у 20. веку.

ШЋЕПА ОДУШЕВИО БЕОГРАЂАНЕ

Познати параћински уметник и просветни радник Миливоје Шћепановић је од 01. до 16. марта у Београду излагао своје иконе. Посетиоци изложбе у згради Народног универзитета Божидар Ачија су најблаже речено били одушевљени његовим стваралаштвом. Стручњаци кажу да је Миливоје Шћепановић најкомплетнији уметник баш у изради икона, што је познато параћинској јавности.

СТОЈАНОВИЋ ПО ДВАДЕСЕТ ПРВИ ПУТ САМОСТАЛНО

После седамнаест година (први пут било је то 1985. године) параћински сликар Слободан Стојановић по други пут од 10. до 23. априла ове године у галерији УЛУС у Београду приређује 21. самосталну изложбу.

Посетиоци ће на тој изложби имати прилике да виде готово целокупан опус Стојановићевог стваралаштва, 40 скулптура у бронзи, дрвету, теракоти, затим цртеже и инсталације.

ИЗ ИСТОРИЈЕ ПАРАЋИНА

На брду изнад села Поповца, на око 10 км југоисточно од Параћина, на десној обали реке Црнице, леже остаци утврђеног средњовековног града, Петруса. Бедеми утврђења протежу се дуж ивица заравни на доминантном брду у клисури Црнице. По свом изгледу град је некада спадао у веће и боље утврде, са веома повољним положајем. Утврђење је са три стране окружено дубоком клисуром Црнице, тако да је прилаз могућ само са западне стране, којом је и окренуто према равници.

На највишој тачки заравни леже очувани остаци цитаделе, док се "Велики град" налази у низим зонама. Простором унутар "Великог града" доминира крстаста стена положена на широком канионом платоу.

Петрус је подигао жупан Вукосав са сином Црепом око 1355. године. Сматра се да је ово утврђење представљало војни и административни центар Петрушке области, која је дуго била погранична област - краиште.

Освојен је и разорен у великом турском походу под султаном Мусом 1413. године, исте године када су разрушени Сталаћ и Крушевач.

Археолошка истраживања на Петрусу обављају се тек од 1978. године. Радови су вршени унутар цитаделе, где је откривена велика престона сала чија је целокупна површина зидова била живописана. Очекује се да ће наставак археолошких истраживања унети више светlostи у проучавање прошлости овог до сада мало познатог а веома значајног утврђења.

СТАРИ ЗАПИСИ О ПАРАЋИНУ

Први пут насеље Параћин помиње се у повељи кнеза Лазара, писаној у XIV веку, највероватније 1375. године. Овом повељом он дарује манастиру Лаври св. Атанасија села у Петрушкој области и "Трг Параћинов брод". Параћин се као село са тргом помиње и у другој повељи из XIV века, монахиње Евгеније.

Претпоставља се да је име добио по броду-прелазу преко воде, највероватније Црнице. О тадашњој величини Црнице указује и Евлија Целебија у својим белешкама у којима пише да се коњем не да лако прећи. Ако је Црница у XVII веку била толико велика, сасвим је могуће да је у XIV веку била још шира и дубља, тако да се само на појединим местима могла прећи. У повељама из XV века Параћин се више не помиње као село са тргом, већ као "Трг Параћин са панаћуром", што указује на његов раст и развитак.

По неким изворима, као и по народном предању, Параћин није добио име по прелазу преко реке, већ по властелину који се звао Паракин. Као доказ овој претпоставци наводи се Параћин као мушки име, истина доста ретко, које налазимо и у речнику Вука Стефановића ...

КАЛЕНДАР САСТАНАКА УДРУЖЕЊА:

Уторак, 28. маја 2002. г.

Уторак, 26. јуна 2002. г.

јул - летња пауза

август - летња пауза

Уторак, 25. септембра 2002. г.

Састанци се одржавају, већ по традицији у ресторану "Парк", код Калемегдана, са почетком у 18 часова.

НЕ ЗАБОРАВИТЕ ...

ДОЂИТЕ ...

**"ВОЛАН" Д.О.О.
ПАРАЋИН
Немањина бб
035 / 568-000**

*Нуди:
Гуме свих димензија,
акумулаторе, моторна уља,
моторе и бицикли*

ПАРАЋИНАЦ ПРОМОТЕР "ЛОНДЕ"

У "Сава центру" 17. марта, одржана је презентација најновијих модних трендова у фризирању. На том важном скупу, из Југославије је учествовао само Предраг Гајић, модни фризер из Параћина и двојица тренера из Немачке.

Иначе Предраг Гајић, власник фризерског салона "Урбан лоок" почетком марта је, са још двојицом фризера из Црне Горе и Војводине, био гост "Лонде", произвођача козметике за фризере из Лајпцига и учествовао на семинару за тренере са фризерима из Источне Европе. После недељу дана успешног рада, Предраг Гајић је изабран да буде промотер њихових производа.

СПОРТ

ФУДБАЛ СЕ У ПАРАЋИНУ БУДИ

Последњи резултати нашег фудбалског клуба "Јединство" показује да се после консолидације управе на чије је чело дошао професор Горан Динић, директор Дирекције за изградњу Општине Параћин стање у њему знатно изменило. Играчи редовно долазе на тренинге, нема штрајкова. Доста је дугова санирано, стипендије се редовно исплаћују. Све ово говори да је Општина стала иза клуба, у буџету је предвиђен део потребних средстава за живот клуба.

До сада су постигнути следећи резултати: Јединство - Напредак (Куш) 2:2, Раднички (Св.) - Јединство 3:2, Јединство - Железничар 5:0, Грађански (Св.) Јединство 0:0, Јединство - Вучје 4:1.

Са освојених 8 бодова полако и сигурно се пење ка средини табеле. Ако овако настави, а може, обезбедити опстанак у новоформираном двема другим лигама од идуће сезоне.

Остали фудбалски резултати: "СФС Борац" је на седмом месту Српске лиге "Тимок", а "Цемент" Поповац, који се такмичи у истој лиги као и "СФС Борац" налази се на шестом месту са истим бројем бодова - 33.

Оба наша клуба која се такмиче у овој лиги имају шансу да уђу у реорганизовану српску лигу.

Пожелимо спортску срећу нашим клубовима у даљем такмичењу.

**ЧИТАЈТЕ И ПРЕТИЛАТИТЕ СЕ НА НАШ ЗАВИЧАЈНИ ЛИСТ
"ПАРАЋИНСКИХ 14 ДАНА" НА Ж.Р. 43504-603-3-2-666**

20

35250 ПАРАЋИН, Мајора Гавриловића бб
Телефони: директор: (факс) 035 563-069
комерцијални директор: 561-013,
технички директор: 562-568
финансијска служба: 563-960
Погон механизације, Видовданска бб
Тел. 035 564-113

ЈУБАНКА А.Д.

БЕОГРАД

ФИЛИЈАЛА ПАРАЋИН

35250 ПАРАЋИН, СВЕТОГ САВЕ бб
Тел. (035) 563-035, ФАКС (035) 563-794

ДРУШТВЕНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ЕЛЕКТРО-ЕНЕРГЕТСКЕ
ОПРЕМЕ - ПАРАЋИН

УДРУЖЕЊЕ ПАРАЋИНАЦА И ПРИЈАТЕЉА ПАРАЋИНА

ПОЗИВА ПАРАЋИНЦЕ СВИХ ГЕНЕРАЦИЈА
НА НАШЕ СКУПОВЕ ПОСЛЕДЊЕГ
УТОРКА У МЕСЕЦУ
У РЕСТОРАНУ ПАРК КОД КАЛЕМЕГДАНА
У 18.00 ЧАСОВА

Ресторан ПАРК
Београд, Париска 20
Тел. 621 636

**ДОЋИТЕ ДА СЕ ДРУЖИМО 28. МАЈА И 26. ЈУНА 2002.
КАО И ПОСЛЕ ЛЕТЊЕ ПАУЗЕ 24. СЕПТЕМБРА 2002. ГОДИНЕ**

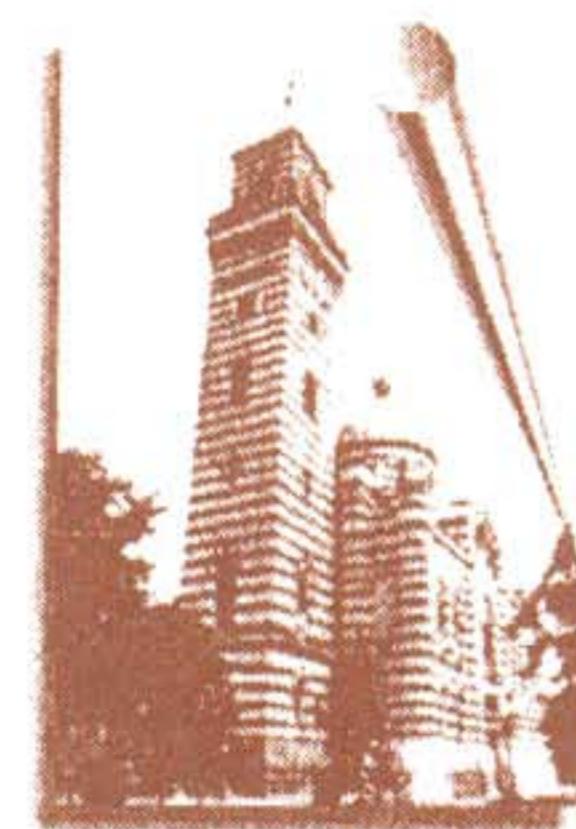
Гласило Удружења Параћинаца и пријатеља Параћина, Београд

Редакцијски одбор: Никола Корбутовски (главни уредник), Бранко Куцина, Бранко Радовић, Момир Стефановић и Марина Ђираковић-Кожетинац (секретар редакције). Адреса листа: Кнез Михајлова 6/III: "ТОПТОУРС", Булевар Краља Александра 130, Београд, Техничка припрема, уређење и графичка реализација: "МАКОМ", Београд, Јагићева 5

ПАРАЋИНАЦ

Гласило Удружења Параћинаца
и пријатеља Параћина

ПАРАЋИН 2020. - ШТА ПАРАЋИНЦИ МИСЛЕ О ТОМЕ

Понекад са поводом покушавам да проникнем шта је то, које су то успомене и сећања која ме везују за завичај, за детињство и младост, проживљено у крају које стварају емоције и носталгију. Слике утиснуте у памћење, ређају се без неког реда, различите по месту и садржају, али све лепе и драге.

Могу ли да издвојим једну од њих, која је најјаснија, која се прва јавља? Можда, али са мало воље, жеље и упорности.

А шта моји другови, земљаци, који деценијама живе ван родног краја, виде као визуелну представу свог одрастања и чега се најрађе сећају?

Заправо је то био повод за преиспитивање, прво лично, а онда и колективно у виду једне мини-анкете, која би била средство да се формулишу и синтетизују заједнички симболи сећања, а све у циљу да се из тог роде идеје и покрену неке реалне активности; Наравно, у оквиру удружења Параћинаца, а преко овог и у самом Параћину.

Ово не би била класична анкета са готовим одговорима, већ преиспитивање са понирањем у прошлост и чеепркањем по души, озбиљно и искрено.

Ево могућих питања:

- Шта или који утисак - слику најчешће и најрадије имате пред собом, кад мислите о Параћину, уже и шире - од Мораве до Честобродице и од Ђуприје до границе атара
- -Ако сте скоро били у месту своје младости или имате контакте и обавештења, на било који начин, шта бисте предложили, да се у оквиру, скромних, реалних могућности, најпрече покрене, уради у Параћину, нешто што би га унапредило и поправило.
- -Замислите да имате страшно много новца, толико да можете да маштате да сте добротвор - донатор, Шта би сте подарили своме родном крају?! Ово питање је хипотетично, али и веома занимљиво и одговори могу да садрже у себи праву искру за праву идеју.

У оквиру ових питања, али свакако и других, како видите активност нашег удружења, уз конкретне предлоге, шта и како даље.

Успех овако замишљене анкете зависи пре свега од што већег одзива, као и озбиљности и искрености. Анкете су по правилу анонимне, и сваки учесник треба да има на уму, да учествовањем у овој акцији даје свој допринос у креирању идеје, као скромни дуг завичају.

Милан Пауновић - Лојка

Удружење и редакција "Парагинца", поздрављају иницијативу нашег члана и пријатеља Милана Пауновића - Лојке и позивају Вас на сарадњу. Није нам намера да констатујући садашње стање улазимо и у расправу зашто је тако. Рецимо, какав град замишљамо и желимо, сви заједно предложимо како да то остваримо. Зато искористите празну полеђину овог листа, забележите Ваше виђење, мишљење, коментар или предлог, па нам доставите на нашу адресу: "Парагинец" Топ Турс, улица Краља Александра 130, Београд, или донесите на наш следећи редовни скуп.

Поздрављамо Вас и захваљујемо.